

Milan Jesih
NAMREČ

***

(Nekoč, saj sem o tem že kaj razkril,
sem gorko ilo se potepal
po šumnih vzhodnih velemestih,
po sto in sto milj brezljudnih stepah

in v pristaniščih s tujci vino pil,
poln mišičnih moči in preobjesti.
Kje zdaj so leta – saj po svoje lepa –,
ko sem bil živ.)

***

Rad pridem kdaj sem v daljne kraje.
Kakor pri nas kakšna miš ali ščuka
po zraku letajo limone tukaj;
kot pri bejzbolu jih prestrezam, frajer.

Tu gravitacija nese postrani
- včasih samo deset stopinj -,
zavezani so ji vsi državljani,
prav vsi in vsak posebej pasji sin.

***

Nihče ves ne umre. Na svetu ostane
po vsakomer nezatna sled;
luska atoma od misli profane,
zablodnost nepovedanih besed,

prenagljenost asketskih zaobljub,
draž neizbranih cirkuških poklicev
pa kakšen neobrezan – prazen – up,
da se zanamcem bo lovil v nosnice.

***

Povem naj – če me kdo posluša –,
kako je šla moja uboga duša
vznemirjenj in miru iskat;
saj sem bil par z njo, mlad

in tudi ravno prav prismojen
– saj ko smo mladi, pač tako je! –,
a kmalu naju oba minil je smeh:
ta svet – kako se neha že pri tleh!

***

Po vasi govorijo,
da je tam zadaj za kafilerijo
predvčerajšnjim ali zdaj neki dan
sredi obadov in brenčanja muh

star modrc, ves obdrgnjen in zapran
kot bedasta, vulgarna misel,
že zdavnaj suh
na špagi visel.

* * *

Kadar ljubezen je med dvema,
drug drugega objema
in mu kot gluhcu gluhec
pošepetava takšno v uheljc,

da če bi znašla se med njima
treznotna pamet,
bi rekla, »to preveč je zame«.
Še tolerantni Bog samo odkima.

***

Pripoveduje naša stara psica,
polzdramljena: »Nekoč je živel šintar,
v finesah vseh izurjen in v vseh fintah
svojega žlahtnega poklica.

Kadar se gonimo, strgamo ketne,
takrat nas z zanko je lovil po vasi.
Bolj kot vsak šnavcer bil je pasji.«
In brž se vrne v sanje topredmetne.

***

»Kam nese te perut, nesreča?«
Takole mi odkvaknil je galeb,
uradna morska smrt leteča:
»Použit grem ribjih en obrok oseb;

a veš, to letanje ustrada ptiča –
čepprav ti mislil bi drugače,
so krila manj, pogled je huje lačen.«
In se je vzdignil zdolž obale kričat.

***

Kjer morje je široko tisoč let
in v pravi kot se zlomi svet
in gravitacija se malo zbega
in kompas kaže v da nikoli tega

in nad šivalnim strojem ljuba mati
– in ga ne neha in ne neha gnati –
neki nepremisljiv napev mrmra si
in ko se iz morja večeri počasi.

***

V globini perspektive, skoraj daleč,
na koncu brestovega drevoreda,
neizpregovorjene so obstale
domneva in zamisel in beseda,

vzvrtničene v jalovem teku
- v neodgonetno klobko zavozlane -:
sliši se, kot bi svajo gnale vrane
iz krošnje v krošnjo -. Toliko bom rekel.

***

Iz teorije vem in iz izkušnje:
ko prvi piš jesenski samosilni
    skoz okno v kabinetek hušne,
bo prav prišel masiven obtežilnik

- petkilska kocka iz kretskega porfirja
    se že kar dobro sliši -,
    da ne bi se papir vznemirjal
in z mize bežal v paniki po hiši.

***

Za gnezdo barke nekaj težke plave –
a kje je horizont, oblak, daljave?,
saj zdi se po pravici vam zagatno:
je Mojster mar začel pa pustil platno,

»samo da skočim kupit tubo bele«,
zdaj se bo vrnil in zaliv končal,
in bi mu ribe in lastovke verjele,
da jih bo ustvaril, kot je prav.

***

V sobo skoz oknice suh mrak prenica
in z njim šum ravnodušen s ceste,
od rož gre vonj po umrlih lepoticah;
o tem, gospod, vi nič ne veste,

ki vsakodnevna pot vas vodi mimo,
in ne mi drugi, ki živimo
z gnusom življenja sprti
vsedaleč od lepote in od smrti.

***

Je zimski čas prezgodnjega večera.
Morje brezmejno k jugu se razstira:
kadar ni vetra, mlačno je in milo. –
Kdaj že je sonce mreže posušilo,

kdaj že, odkar ni več za lov nikogar,
odplavala je zadnja riba uboga,
kdaj že sklenili angeli arhitekti
so vás in otok in ves svet podreti.

***

Spominjam se karusla: zima bela,
kako vsa v lučkah reč takrat je
na robu mesta v prazno se vrtela,
z njo so vozili se nevidni škratje,

in neka škratka, ljubka pa debela,
tudi nevidna, je neslišno pela
takšnole bolj ko ne otožno pesem,
ki vam kot nič jo iz rokava iztresem.

***

Pred svitom me je hrzanje zganilo;
objel sem ljubljeno kobilu
in ji do dneva dolgo čase tih
miloval vrat

in viher,
z njo v sanjah njenih letel preko trat
in še spiva objeta
in sanjava se leta in leta.

***

Nage gospe nasred zrcal
in konji, ki kje v daljah onkraj dalj
iz dalj pritečejo in se zgubijo
v dalje, daljne še bolj, še dlje v prerijo,

in bled bolniček, ki nanj vrh oblaka
smrt blede z belo zibko čaka,
da ga k sebi domov ukrade,
in v sobah, pravim, nage ženske mlade.

***

Ob mraku vidite povsod pri nas
roje deklet, ki kot igraje
v omamni, svilnati večerni čas
objestno vrata mečejo s tečajev:

        kmalu iz slednje hiše
naše uboge ekumene
ječi grčež naslade nepreslišen
in kriki od neznosne ostrote njene.

***

Čeden kostim, pričeska urejena,
naličena, kot ji najbolj pristaja,
iz drugih časov, ne iz tega kraja,
a zbliza, kot bila bi vaša žena:

pred vami obstoji sred drevoreda,
zapoje, da še ni Zemljanka pela,
in s praznim ledom vas v obličje gleda;
ko zgine, greste dlje suh prh pepela.

* * *

Zmeraj, kadar se kje kaj govoriči
o vas blagopokojnikih mrličih,
se sklene slej ko prej: »smrt je brezdanje,
nič drugega kot večno spanje« -

počitek češ, ki trudni duši prija.
Ni res, samotolažna izmišljija!
Ne gre se spat na oni svet,
ampak bedet.

***

Tistega praaprilskega večera,
ko Enver Hoxha je umiral,
so dih pridrževali državljani
v molitvah, »Bog diktatorja ohrani!« –

vsi rodoljubi vse Albanije
so ležat šli brez upanja na spanje,
a dežek, ki nemara je pršil,
je obljubljal, »saj bo tudi mrtev živ.«

***

Samoten silf – silf: zračni duh – sinoči
čez Mirabeaujski most je kolovratil,
ki se je ravno tam čez reko bočil,
ki je ravno pod njim v odbleskih zlatih

odtekala za soncem v smer zatona,
                    silf, zrak skoz zrak plešoč,
nevidni zrak, tak pepček neokronan,
ki se neviden bo izblinil v noč.

***

Ko z mrakom se od rogoza iz močvirja
utrga moker, mrzel veter
v predmestje k psom priklenjenim večerjat,
si gospodinja, lačna od diete,

prismuknjeno popeva
o živem čaru jutranjega dneva,
a že umolkne in se udrema vase.
Temà pa hišico v objem zarase.

***

Ne neha dež, lije trinajsti dan.
Marele so obrabljene do špikel.
Kamor se vidi, kalna vodna plan.
Povodnji čez vse pomnjenje velike.

V kuhinjo nam je priplavilo kadaver,
napihnjeneč je z nami.
Ne maram ga, kaj šobi usta plava,
kot bi poljub pošiljal naši mami.

***

Nekje je, vidim, podeželsko mesto
in vidim belo, ki vanj vodi, cesto,
vidim, po nji hiti četverovprega,
v kočiji, vidim, po pahljači sega

neka gospa, vidim, da ne več mlada,
in vidim prah, ki se za vozom dviga,
in sonce vidim, ki za hribe pada;
vidim, ko spet pogledam, da več ni ga.

***

Zajci, ki plavate po oceanih
ob mlaju in ob polni mesečini,
vselej, povsod po širni vodi slani,
ki vas pogled dobro zostren razblini,

zajci, ki ste, kot da vas ni,
mornarji opazujemo vas radi
z visokih jamborov gusarskih ladij
skoz rešpetlin z notranjimi očmi.

***

Prav mi je gledati vas, zvezde,
kako obute v iskrne copate
skoz kaos čez nebo po nebu greste:
pred vami je, kar za seboj imate;

izpil sem, pestujem izpraznjen glažec,
in buhtelnov sem tudi se napasel,
na nič ne mislim, zgolj zročam se času,
saj ure nimam, vendar vem, kam kaže.

* * *

Jeseni kakšno jutro mraz
z ivnato slano preseneti nas
in vonj po dimu – najsi ob rani uri,
nekdo se je odločil, da zakuri,

kar vidim ga, kako pri tem si kima,
češ, iz pozabe spet prihaja zima –.
Saj se vselila še ne bo, seveda,
tu je samo, da si kvartir ogleda.

***

Vaša prevzvišenost, tovariš birt,
lepo vas prosim, v klet
še enkrat pohitite
in dajte mi na mizo še en liter,

povrhu prosim vas, a mi lahko bi,
pa ne zato samo, ker se spodobi,
k pijači ustregli špeha in hleb kruha,
da čas prebijem, ko obed se kuha.